КАЗКИ

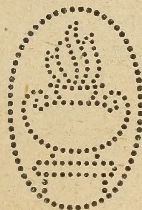
ДЛЯ МАЛЫХ ДѢТЕЙ.

Заяць и жабы та иншѣ казки.

КАЗКИ ДЛЯ МАЛЫХ ДѢТЕЙ.

ЗАЯЦЬ И ЖАБЫ

ТА ИНШѢ КАЗКИ.

ВЫДАВНИЦТВО ТОВ. „ПРОСВѢТА“ В УЖГОРОДѢ.

УЖГОРОД 1923.

СОДЕРЖАНЯ:

* * *

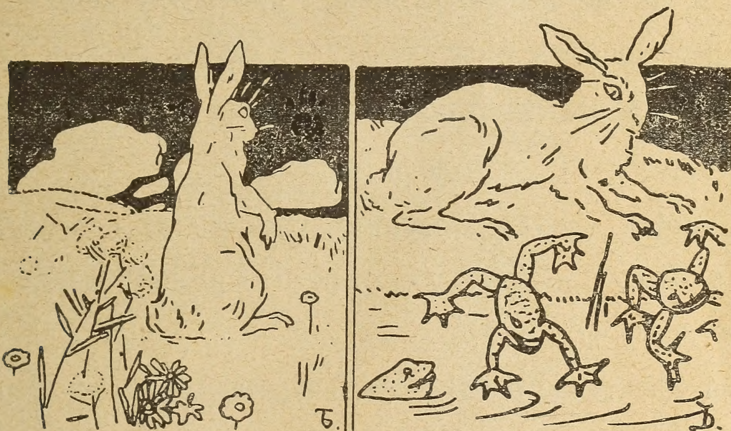
Státn. tiskárna v Užhorodě 1923-1425.

Заяць и жабы.

Одного разу прийшло зайцеви на думку, що нѣкто его не боиться, нѣкто перед ним не утѣкае, но противно, ôн сам од всѣх утѣкае: и од медведя и од вовка и од лисицѣ и од чоловѣка — словом од всѣх.

Зажурився тяжко тай каже:

„От пôйду тай утоплюся“!

Тай побѣг. Бѣжить, бѣжить не озираючися. Прибѣгае над воду и хотѣв вже скочити, абы утопитися. На березѣ сидѣли жабы. Почувши кроки зайця — хлюп у рѣчку тай поховалися...

Урадовався заяць тай прийшла ему нова думка:

„Нѣ, не буду топитися! Суть еще и такѣ на свѣтѣ, котрѣ мене бояться.

***

Лисиця та качка.

Плавае собѣ качка по водѣ, аж тут прибѣгае лисиця.

„Добрый день“ — каже лисиця.

„Доброго здоровля!“ — ооповѣдае качка. „А що доброго скажете?“

„Розказав бы богато доброго, та нема часу, бо бѣжу з двору. А ци не вы отота качка, про котру люде кажуть, что нема красшоѣ на цѣле село?“ — звѣдуе лисиця.

Качка не знала де дѣтися з радости.

„Та може и я!“ — говорить.

„Та ходѣть скорше зо мною до двора, бо панѣ хоче вас видѣти!... Вы не знаете, якѣ вы всюды славнѣ, навѣть и на дворѣ вас знають!“

Дурна качка не богато думала, выскочила на берег, а хитра лисиця тогды ю за шию хап!

„О так“ — каже, — пыха вже не одному шию скрутила.“

***

Зозуля.

Послухайте мене, я оповѣм вам одну правдиву історію — говорила зозуля птицям, чижам, щиглам и синицям. Была я далеко, в глубокôм и густôм лѣсѣ. Там чула я, чого до тепер не чувала, як соловѣй спѣвае. Зовсѣм не по нашому. И я красно спѣвала але все таки не так. А серце онь завмирае од радости, коли ôн весь голос розпустить, а потôм затягне або тихенько пустить трелѣ — забудешся зовсѣм и лиш голову склониш. Що проти него свирѣль! Слухала я, слухала тай подивляла.

Однак, нѣгде правды дѣти, и я научилася по соловѣеному спѣвати. От почекайте, так заспѣваю вам точнѣсенько як ôн. Хочете?

Заспѣвай, почуеме!

Тихо будьте, анѣ слова! Теперь сяду еще высше на голузь. Но слухайте теперь:

„Ку-ку, ку-ку, ку-ку!"

* * *

Лисиця и Тетервак.

Голодна лисиця цѣлый день никала по хащи и глядала собѣ ѣды. Вынюхала всѣ корчѣ — нѣчого не найшла. Бѣгла она пиля високого дерева, почула, що межи густыми голузями щось зашелестѣло.

Она задерла голову до горы и увидѣла на деревѣ Тетервака.

Довго лисиця на него поглядала, все хвостом выкручовала и раз пораз облизовалася. Та тôлько бѣда, що высоко ôн сидѣв, не мож було до него добратися.

Пустилася лисиця на хитрощѣ. Задерла в гору голову и каже:

„Терешку! Я в столицѣ была, у вашого царя наказ достала!“

„А щож там в нѣм написано?“ зазвѣдав тетервак.

„Там написано, що вам тетервакам не скакати по деревам, а гуляти по зеленым лугам“.

Тôлько она тото вымовила, чуе недалеко од хащѣ гавкае собака. Она зазвѣдала Тетервака:

„А що тобѣ, Терешку, видно з дерева? Кто до нас иде?

„Та то мужик“.

„А еще кто за ним бѣжить?“

„Лоша“.

„А як оно хвôст держить?“

„Гаком“.

„Ага! Ну прощай, бо не маю часу. Треба до вечера всѣм птицям прочитати наказ“.

И побѣгла лисиця дальше.

***

Медвѣдь и пчолы.

„Стук! стук!“

„А кто там?“

„Я, медвѣдь.“

„За чим?“

За медом.“

„Мы пчолы меду не продаем нѣколи.“

„Як нѣт, то возьму так! Дивѣться, якій у мене кулак.“

Не чекаючи поки попросять, гость всунув до улия язык и ѣсть.

Та ще не розсмаковав горазд, як єго пчолы обсядуть! Ся тне з переду, друга з заду, а та у нôс жалить, еще инша в уха. — Утѣкає медвѣдь що духу.

А пчолы за ним женуть:

„Медведю, стôй! Правда, що добрый мед?“

„Та що з того, коли не мôй.“

***

Лисичка и журавель.

Народня казка.

Лисичка жила у великôй приязни з журавлем, а навѣть были собѣ кумами. Кличе раз лисичка журавля до себе в гостину.

„Приходь, кумцю! Приходь любцю! Чим хата богата, тым прийму“.

Иде журавель на прошеный обѣд, а лисичка наварила кашки з молочком, розмазала тоненько на тарѣльцѣ и поставила перед кумом.

„Живися кумочку, не погордуй! Сама я варила!“

Журавель стук — стук дзюбом—нѣчого не возьме. А лисичка тым часом лиже тай лиже кашку, аж поки сама всеѣ не зѣла. А коли вже кашки не стало, каже она:

„Выбачай, кумочку, бôльше не маю чим тебе гостити. „Спасибô и за тое“—пôсным голосом промовив журавель. „Аты-бы кумонько, до мене завтра в гостѣ прийшла“.

Добре, кумочку прийду. Чому—бы и не прийшла— одповѣла лисичка.

На другій день приходить лисичка, а журавель наварив мяса, фасолѣ, рѣпы, покраяв усе те на дробни кусочки, зложив у высоке горнятком з узкою шийкою (довжанку) та поставив на столѣ перед лисичкою.

„Живися, кумонько! Непогордуй люба моя!“ понуковав журавель.

Нюхае лисичка — добра страва! Хоче встромити голову в довжанку, не влѣзе. Пробуе лапкою, годѣ вытягнути. Крутиться лисичка, бѣгае коло горнятка — не порадить. А журавель не дармуе.

Дзьоб, дзьоб у горнятко, тай выѣдае поволи смачну страву, доки всего не выѣв.

„Перебачте, кумонько,—мовить, коли вже выпорожнив горнятко. — Чим хата богата, тым и рада. А бôльше на той раз я не постарався“.

Розсердилася лисичка, навѣть не подякувала за гостину. Она думала, що на цѣлый тыждень наѣсться, а тут прийшлося голоднôй ити до дому.

Од тогды лисичка зрѣклася водити приязнь из журавлем.

***

Воробчик.

Жив собѣ один воробчик. Та бѣда была, что быв дурненькій. Нѣчого ôн не умѣв, анѣ гнѣзда звити, анѣ доброго зеренця найти. Де сяде там и засне. Что прийде єму на очи то и зѣсть. Но при тôм быв дуже упертый и скорый до битки.

Одного разу лѣтав ôн из своим товаришем по дворѣ. Лѣтали, бавилися, порпали по смѣтю и найшли три коноплянѣ зернятка.

Наш воробчик каже:

„То мои зернятка! Я найшов!“

А чужій собѣ:

„Нѣ то мои, то мои!“

И почали сважатися а дале битися, аж онь пѣря з них летить. Билися, билися, поки не потомилися.

Сѣли один проти другого, надулися и сидять. Вже и забыли, за что билися. Нараз приганули собѣ:

„А деж наши зернятка?“

Глядають, уже их нема. А по дворѣ ходить квочка з малими курятами, квоче та промовляє:

„Дурнѣ билися, а розумнѣ поживилися.“

***

Лебедь, щука и рак.

Лебедь плавав по водѣ по-пôд берегом и зогнувш шию, дивився у воду. Плыла коло него щука, а увидѣвши єго, зазвѣдала:

„Скажи, будь ласка, де ты буваєш, коли рѣчка замерзає.

„А на что тобѣ знати?

„Та я хотѣла бы на зиму куды-небудь утечи, бо пôд ледом без свѣжого воздуха прийдеся менѣ загинути“.

„Я на зиму лечу у теплый край и там живу до весны“.

„Возьми и мене з собою“ — сказала щука.

„А чому-ж нѣ. Для мене все одно. Хочеш, так пôйдеме разом, буде нам веселѣйше.

Почув ихню розмову рак и каже:

„Возмѣть и мене“.

Як хочеш — то збирайся з нами. Разом буде веселѣйше. Дочекаєме осени, я вам тогды скажу, куды летѣти.

Минуло лѣто, настала осѣнь, лебедь каже: Ну, братики, пора летѣти у вирій *). Лагодьтеся на завтра. Послѣ обѣда рушиме в дорогу.

Щука сказала то ракови. Рак подумав и каже:

„А якже мы, сестро, будем на сухопутю жити без ѣды. Возьмѣм з собою на дорогу ѣдѣня, абы нам стало до самого мѣсця“.

---

*) вирій—теплый край.

„А в щож мы заберем?“ — зазвѣдала щука. Та возьмем возок, наберем на него харчѣв, запряжемеся и поѣдеме. Попросиме и лебедя до товариства, — ôн нам поможе. Поѣдеме в трьох.

* * *

Рак и щука добыли воза, насукали з травы посторонок и ждали лебедя. Ня другій день прилетѣв лебѣдь и каже:

„Ну, вы тут готовѣ? — бо я вже лечу!“

Готовѣ, готовѣ, тôлько ты будь ласкавый, поможи нам вôз везти. Пожди, мы всѣ трое запряжемеся и поѣдеме з Богом“.

„Добре, давайте менѣ посторонок“.

Лебѣдь взяв посторонок у дзюб. Рак взяв другій у клешнѣ, а щука за третій вчепилася зубами.

Потягнули — не мож.
Що за бѣда? Що туй робити?
А и не велика отся штука; —
Так лебѣдь рветься пôдлетѣти,
Рак опираеться и иде назад, а щука тягне у воду.

* * *

Кто винен з них, кто нѣ — судити не нам,
Та тôльки-ж вôз и доси там.

***

(Народня казка).

У одного чоловѣка быв старый кôт, котрый вже не здужав и мышей ловити. От господарь вывѣз его в лѣс, покинув его а сам поѣхав.

Приходить до кота лисичка и звѣдуе его:
„Что ты такое?“
А ôн каже: „Я пан Коцькій.“
Тогды лисичка одповѣла:
„Будеме жити разом в однôй хижцѣ“.

Кôт згодився. Веде его лисичка до своеѣ хижѣ. Привела та так вже ему догоджае: зловить де курочку, то сама не ѣсть, а ему принесе.

Раз побачив зайчик лисичку тай каже до неѣ:

„Лисичко-сестричко, прийду я до тебе в гостѣ“.

А она ему каже:

„Есть у мене теперь пан Коцькій, то ôн тебе розорве“.

Заяць розказав про пана Коцького вовкови, медведеви и дикому кабанови. Они зôйшлися разом и стали думати, якбы то побачити пана Коцького. На кôнци кажуть:

„А зготуйме обѣд!“

Стали обдумовати, кому по что ити.

Вовк каже:

„А я пôйду по мясо, абы поливка была лѣпша“.

А дикій кабан каже:

„А я пôйду по крумплѣ.

А заяць собѣ:

„А я капусты принесу“.

„А я меду на закуску“ — додав медвѣдь.

Поприносили всего, почали варити обѣд. Як зварили, сталися радити, кто мае ити кликати на обѣд пана Коцького.

Медвѣдь каже:

„Я не пôдбѣжу, як треба буде утѣкати“.

„А я також не повернуся добре, як бѣда“ — сказав кабан.

„А я старый и уже трохи не довиджую“ — мовить вовк.

Осталося лиш зайцеви ити кликати пана Коцького.

Прибѣг заяць до лисиччиноѣ норы. Выбѣгае лисичка, дивиться, стоить зайчик на двох лапках коло хижѣ тай звѣдуе его:

„А чого ты прийшов?“

Заяць одповѣв:

„Просив вовк, медвѣдь, дикій кабан и я прошу, щобы ты прийшла из своим паном Коцьким до нас на обѣд“.

А лисичка ему одповѣла:

„Я прийду з ним, але вы поховайтеся, бо ôн вас розорве“.

Зайчик прибѣгае до них и хвалиться:

„Ховайтеся, бо казала лисичка, что як ôн прийде, то подушить вас“.

Они почали ховатися. Медвѣдь лѣзе на дерево, вовк сѣдае за корчем, кабан рыеся у торѣшне листя, а зайчик лѣзе в корч.

Аж ту веде лисичка свого пана Коцького. Приводить до стола. Побачив ôн, что на столѣ богато мяса тай каже:

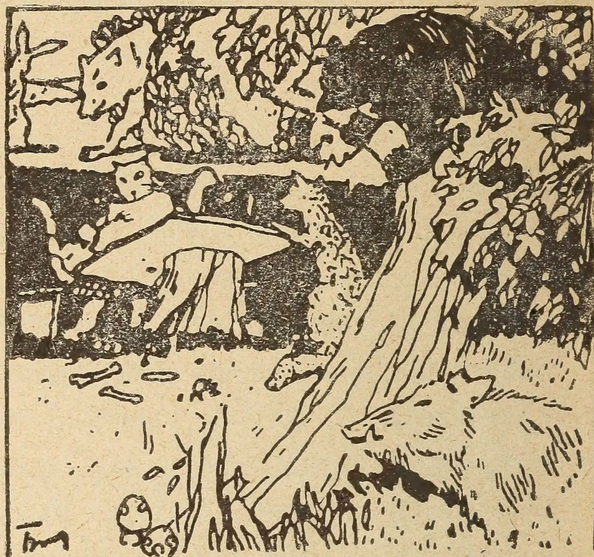
„Ма-в!.. ма-в!.. мав!“

А тѣ думають:

От якій ненажера. Ще ему мало! Ôн ещс нас поѣсть!“

„Вылѣз пан Коцькій на стôл та почав ѣсти, аж за ухами лящить. Як наѣвся, простягся на столѣ.

Кабан лежав близько стола в листю. Якось укусив его комарь у хвôст. Кабан рушив хвостом, а кôт думав, что то мыш, скочив из стола и вхопив кабанôв хвôст пазурями.

Як схопиться кабан — як стане утѣкати! Пан Коцький злякався кабана, скочив на дерево, де сидѣв медвѣдь. А медвѣдь, як побачив, что кôт лѣз до него, почав высше лѣзти по деревѣ аж долѣз до тонкоѣ голузи. Та не вдержала его голузь. Зломилася а медвѣдь гуп на землю и упав на вовка. Як схопляться всѣ, як почнуть утѣкати! А заяць и собѣ за ними — забѣг не знати куда.

Потôм посходилися и кажуть:

„От якiй малый, а трохи нас усѣх не поѣв!“

***

STÁTNÍ TISKÁRNA V UŽHORODĚ 1923—1425.